

Oppstart av arbeid med temaplan prosjekt- og aktivitetsplan for Øyfjellet friluftslivsområde.

Rådmannens forslag til vedtak:

Det skal utarbeides en temaplan for Øyfjellet friluftslivsområde som skal samordne og belyse interessene i området.

Hovedmålsetningen med arbeidet er å styrke friluftslivets vilkår i området samtidig som man legger til rette for nye utmarksbaserte næringer. Det skal legges særlig vekt på grunneierinteresser, reindriftsinteresser og næringsinteresser i området, samtidig som områdets identitet skal styrkes.

Planen skal gi anbefalinger for fremtidige planprosesser etter plan- og bygningsloven, herunder arealdelen og reguleringsplaner i området. Videre skal den gi grunnlag for søknad om tilskudd og arbeid med statlig sikring av friluftslivsområder.

Planen skal utarbeides i tett dialog med berørte interessenter.

Planen skal ikke være til hinder for realisering av allerede vedtatte prosjekter.

Proessen skal ivareta følgende interesser (ikke uttømmende):

1. Friluftslivets vilkår skal styrkes
 - a. Ny friluftsport på Øyøra, herunder kartlegging av behov og prinsipper for utforming.
 - b. Etablering av ny innfallsport til Lomsdal Visten og Vesterfjellet skal vurderes for å bedre tilgjengeligheten og synligheten til Lomsdal – Visten nasjonalpark i Vefsn
2. Området skal gis en entydig og attraktiv karakter. Planen skal belyse:
 - a. hvordan arkitektur og design tilpasset området kan styrke friluftslivsinteressen og næringslivsinteressen, samt gi en anbefaling for hvordan dette best mulig kan ivaretas.
 - b. Universell utforming
3. Potensial for utmarksbasert næringsliv og –reiseliv skal ivaretas og styrkes
 - a. Næringsinteressene skal kartlegges og tiltak for å styrke disse skal belyses.

4. Naturmangfoldsinteresser skal ivaretas
 - a. Et viktig element i friluftslivet er naturen man ferdes i. Naturmangfoldet i området skal synliggjøres, samt tiltak for å styrke og synliggjøre dette skal fremkomme gjennom planen.
5. Kulturmiljøinteressene i området skal ivaretas.
 - a. Kulturminner og historie kan være en ressurs med tanke på opplevelser. Kulturminnene i området skal ivaretas, og det skal vurderes hvordan disse kan brukes som en ressurs for friluftsliv og andre aktiviteter i området.
6. Det skal tas initiativ til et godt samarbeid med berørte grunneiere og rein- og sauebeiteinteresser for å ivareta deres interesser.
7. Eventuelt punkt.

Begrunnelse for vedtaket:

Det er behov for en samordning av interesser knyttet til Øyfjellet. Denne prosessen skal gi et bedre grunnlag for fremtidige tiltak, planprosesser.

Fakta

Gjennom utarbeidelsen av kommunedelplan for Mosjøen ble det åpnet for særskilt tilrettelegging for friluftsliv i østlia av Øyfjellet. Dette, sammen med private initiativ har gjort at man nå har etableringer som Naturlige Helgelands Via ferrata og Helgelandstrappoa Videre snakkes det nå aktivt om etablering av taubane opp til Stortuvo fra Sentrum. Dette sammen med andre tiltak varierende fra Trollvarparken i sør til Øyfjellet vindpark.

Samlet sett utløser dette et behov for samordning av interesser knyttet til friluftsliv og utmarksbasert næringsliv i Øyfjellet. Denne prosessen skal ivareta disse interessene slik at det kan vedtas føringer for senere tiltak og planprosesser, herunder arealdelen og reguleringer i området.

Aktiviteter i Øyfjellet:

Det er etablert mange aktiviteter i Øyfjellet og nærområdet.

Friluftsliv:

Området er et mye brukt friluftslivsområde og nærturområde, der viktige målpunkt er Marsøra, Stortuva og Trongskaret. Særlig etter at arbeidet Helgelandstrappa har blitt påbegynt har besøkstallene i området steget.

Flere driver næring i området. Reindrifta benytter Øyfjellet i sin drift, og deler av fjellet er også i bruk til utmarksbeite for sau. Eolus vind har fått konsesjon for etablering av Øyfjellet vindkraftverk.

Kommersielle aktører:

- Trollvar
- Mosjøen aktivitetspark
 - Via ferrata
 - Klatrepark
 - Zipliner

Området har nå to aktører som driver utmarksbasert næringsliv. Den ene er Knut Tverå som driver Trollvarparken, og den andre er Mosjøen aktivitetspark som driver Via ferrata. De utvikler enda sin virksomhet, og skal etter planen utvide med zipliner og klatrepark.

Det har også blitt tatt initiativ til etablering av en taubane under navnet Helgeland Skylift. Den skal gå fra sentrumsområdet og til toppen av Øyfjellet.

Frivillige aktører

- Marsøras venner
- Foreningen til Mosjøens forskjønnelse
- Brurskanken turlag

De frivillige lag og foreninger har gjort en stor innsats for friluftslivet og nærturinteressene i området. Marsøra er et populært turmål, og Helgelandstrappa har vist seg å være den nye attraksjonen i området den lille tiden etter at arbeidet med den ble avsluttet i høst.

Beiteinteresser

Øyfjellet er i bruk både til beite for sau og for rein. Hvordan beiteaktiviteten vil bli fremover avhenger i stor grad av utformingen og evnen til sameksistens med Øyfjellet vindkraftverk. Som utgangspunkt for arbeidet med temaplanen for Øyfjellet friluftslivsområde legges det til grunn at man ikke skal legge til rette for tiltak som kan være til hinder for utøvelsen av primærnæringene i området. Det er viktig at man etablerer god dialog både med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og med Vesterfjellet sankelag for å kartlegge interessene i området.

Naturmangfold og naturopplevelser

En viktig del av opplevelsen knyttet til friluftslivet er nærheten til naturen, og kanskje særlig naturens mangfoldige særegenheter. Eksempler på berørte naturinteresser kan være:

- Det nye verneområdet innen området, Etterseterbekken naturreservat.
- Opprydding og restaurering av bekkeløp på Øya
- Nordlandsglattkrans
- Geologiske interesser, Øyfjellgrotta og «Ole Brum»

Profilen av Ole Brum (Foto: Anita Sommerset)

Temaplanen skal ikke være en «verneplan», men skal vurdere hvordan man kan legge til rette for opplevelse av de litt mer skjulte naturskattene i nærmiljøet. Det kan også være aktuelt med opprydding og restaurering av enkelte områder. Blant

annet kan man trekke frem bekkeløpet som går mellom Litfjellet og næringsbebyggelsen på Øya. Dette bekkeløpet er sterkt forsøplet, og en opprydding vil gi en bedre opplevelse av området som helhet. Bekken kan ha potensial som gytebekk for sjørørret.

Hva kan Øyfjellet bli?

Tankekart «hva kan Øyfjellet bli» Noen foreløpige ideer.

Potensialet til Øyfjellet er kun begrenset av hva fantasien tillater og litt av ras- og skredfare. Meningen med dette arbeidet er å peke på muligheter for å utvikle området som helhet, samt å presentere forskjellige alternative strategier for videre utvikling. Administrasjonen mener at en samlet utvikling vil kunne gi store synergieffekter for utviklingen av turist- og opplevelsesnæringer

Det er imidlertid viktig at man også har oppmerksomhet på ansvarsforhold. Administrasjonen mener at når det i planen foreslås konkrete tiltak skal også ansvarsforhold knyttet til eierskap, drift og vedlikehold være belyst.

Proessen skal ivareta følgende interesser:

- Friluftslivets vilkår skal styrkes
 - Ny friluftsport på Øyøra
 - Evt ny innfallsport til Lomsdal Visten og Vesterfjellet.
 - Bedre synliggjøring av Lomsdal – Visten nasjonalpark i Vefsn
 - Kartlegging og ny tilrettelegging
- Området skal gis en entydig karakter.
 - Utformingsveileder

- Undersøke mulighet for arkitektkonkurranse.
- Næringsinteressene skal ivaretas og styrkes
- Naturmangfoldsinteresser skal ivaretas
 - Nye verneområder innen området
 - Gytebekk på Øya
 - Nordlandsglattkrans
 - Geologiske interesser, Øyfjellgrotta
 - Andre interesser, herunder opplevelser.

Temaplanen skal kun være veiledende for videre prosesser, og ikke være juridisk bindende. Den skal være et verktøy for fremtidige planprosesser og for å sette i gang prosjekter knyttet til Øyfjellet, herunder eksempelvis arkitektkonkurranse, søknader etter midler, statlig sikring eller lignende. Produktet skal være et dokument som gir føringer for kommunens rolle i arealplanlegging og som tilrettelegger for aktiviteter i Øyfjellet friluftslivsområde

Temaplanen må ta opp pågående prosesser, men kan kun i begrenset grad ta stilling til løsninger. Avgrensning fra Tverådalen til Vikdalen og fra Hundålvatnet til og med Vefsna med Sjøgata.

Proessen skal *ikke* avklare følgende interesser:

Snøskuterløyper må vurderes gjennom egen prosess etter forskrift om motorferdsel i utmark. Det arbeides parallelt med revisjon av løypeplanen. Prosessene samordnes slik at det ikke oppstår konflikter mellom interesser hvis det blir aktuelt med snøskuterløyper i Øyfjellområdet.

Planen kan heller ikke gi direkte tillatelse til tiltak som vil kreve tillatelse etter plan- og bygningsloven.

Kart av området. Det er ikke definert en konkret plangrense.

Prosess:

- Politisk startbehandling.
- Interessekartlegging blant brukergrupper og grunneiere.
- Liten høring blant berørte interesser
- Innspillvurdering
- Politisk sluttbehandling

Det er administrasjonens intensjon at dette arbeidet skal være ferdigstilt i første kvartal 2018. Dette arbeidet kan heller ikke bli tilegnet store ressurser i form av arbeidstid og økonomiske midler.

Organisering

Administrasjonen nedsetter en formålstjenelig arbeidsgruppe som setter planen i pennen.

Referansegruppe (må inviteres):

- Helgeland friluftsråd v/Kristian Helgesen
- Vefsna regionalpark

Aktuelle deltagere i prosessen (må inviteres inn);

- Frivillige:
 - Brurskanken turlag
 - Foreningen til Mosjøens forskjønnelse/Helgelandstrappo
 - Marsøras Venner
 - Museumslaget
 - Norges grotteforbund
- Næringslivsutøvere
 - Naturlige Helgeland / Mosjøen aktivitetspark
 - Eolus
 - Helgeland Event
 - Helgeland Skylift
 - Trollvar
 - Reinbeitedistriktet
 - Vesterfjellet sankelag
- Grunneiere

Vurdering

Administrasjonen vurderer en temaplan for Øyfjellet til å kunne være et godt verktøy for å samordne og videreutvikle interesser knyttet til Øyfjellet friluftslivsområde. Det er likevel viktig å synliggjøre hva denne temaplanen ikke kan gjøre:

Temaplanen er ikke en plan etter plan- og bygningloven og kan ikke erstatte slike planer. Den skal derfor ikke konkret ta stilling til arealbruk. Den skal ikke

konsekvensutredes, og vedtak av den er ikke bindene på annen måte enn at den vil gi administrasjonen veiledning for fremtidige prosesser.

Det er en målsetting at den kan benyttes til å fremme gode og kreative ideer, undersøke muligheter, samt i en viss grad som grunnlagsdokument for søknad om midler fra diverse organer. Det er også en målsetning at den kan være veiledende i fremtidige arealsaker som arealdelen og reguleringsplaner.

Det er ønskelig at administrasjonen også får innspill fra planutvalget på forhold som skal vektlegges i prosessen.

Konklusjon

En temaplan for Øyfjellet vil gi et bedre utgangspunkt for videre utvikling av et av de viktigste friluftslivsområdene i kommunen, samtidig som man også kan styrke og utvikle utmarksbasert næringsliv i området.

Erlend Eriksen
rådmann

John-Peter Garnes
enhetsleder